

СЕКЦІЯ 1 СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2020-38-1

УДК 339.9:330.322

Дикань В.В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри управління та адміністрування
Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0615-919X>
E-mail: valeriya.prof2015@gmail.com*

Цзян Пань

*аспірант кафедри управління та адміністрування
Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
E-mail: panczan69@gmail.com*

ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА КИТАЮ

У статті розглянуто позицію Китаю як ініціатора та інвестора реалізації масштабних інфраструктурних проєктів як у рамках окремих країн, так і на світовому рівні. Проаналізовано існуючий досвід та ефективність реалізації інфраструктурних проєктів на території України. Розглянуто динаміку прямих іноземних інвестицій в економічне зростання України, у т. ч. з Китаю і Гонконгу. Вказано на глобальну тенденцію активізації інноваційної діяльності країн і визначено високі позиції Китаю в глобальних інноваційних рейтингах. Досліджено темпи розвитку та фінансування інноваційної діяльності в Україні і на цій основі вказано на їх невідповідність аналогічним світовим показникам. Проведено порівняльний аналіз інноваційних та інвестиційних можливостей України та Китаю, що дало змогу зробити висновок про значний розрив у рівні їх інноваційно-інвестиційного зростання і вказати на доцільність співпраці країн у напрямі вирівнювання їх територіального розвитку. Обґрунтовано стратегічну значущість і розкрито перспективні напрями реалізації проєктів інноваційно-інвестиційної співпраці України та Китаю.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційна співпраця, інвестиції, інновації, територіальний розвиток, спільні проєкти.

Дикань В.В., Цзян Пань. ПРЕПОСЫЛКИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОГО СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ И КИТАЯ

В статье рассмотрена позиция Китая как инициатора и инвестора реализации масштабных инфраструктурных проектов как в рамках отдельных стран, так и на мировом уровне. Проанализированы существующий опыт и эффективность реализации инфраструктурных проектов на территории Украины. Рассмотрена динамика прямых иностранных инвестиций в экономический рост Украины, в т. ч. из Китая и Гонконга. Указано на глобальную тенденцию активизации инновационной деятельности стран и определены высокие позиции Китая в глобальных инновационных рейтингах. Исследованы темпы развития и финансирования инновационной деятельности в Украине и на этой основе определено их несоответствие аналогичным мировым показателям. Проведен сравнительный анализ инновационных и инвестиционных возможностей Украины и Китая, что позволило сделать вывод о значительном разрыве в уровне их инновационно-инвестиционного роста и указать на целесообразность сотрудничества стран в направлении выравнивания их территориального развития. Обоснована стратегическая значимость и раскрыты перспективные направления реализации проектов инновационно-инвестиционного сотрудничества Украины и Китая.

Ключевые слова: инновационно-инвестиционное сотрудничество, инвестиции, инновации, территориальное развитие, совместные проекты.

Dykan Valeriia, Jiang Pan. PREREQUISITES AND PROSPECTS FOR INNOVATION AND INVESTMENT COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND CHINA

In the article, the author considers China's position as an initiator and investor of large-scale infrastructure projects and examines its position in the world innovation ratings of countries. In particular, the most large-scale infrastructure project of China in the framework of international cooperation for the development of the great silk road economic belt, which involves the formation of a common space for China and neighboring countries for their stable development, was considered. Examples of implementation of infrastructure projects in Ukraine and the effectiveness of their practical implementation are analyzed. The dynamics of direct investment concentrated in the economy of Ukraine, including China, is considered. It is concluded that despite the dominance of the global trend of slowing economic development, the innovative activity of the world's countries is also gaining momentum, which is expressed in particular in an increase in investment aimed at research and development. We have studied the pace of development and financing of innovation activities in Ukraine, including through budget financing. It is established that now China's economic policy is focused on enhancing the country's innovative development and implementing structural changes. Measures of state support in this direction should be defined as: reducing tax pressure on innovation-oriented companies; providing financial support to real economy entities; creating a favorable environment for research and development; improving legislation in the field of intellectual property protection, and so on. Comprehensive support for the development of scientific and technical clusters of the

country allows us to occupy leading positions in the world. The successful experience of China in financing research and development and the dynamics of their investment in recent years are analyzed. A comparative analysis of the innovation and investment opportunities of Ukraine and China was conducted, which allowed us to conclude that there is a significant gap in the level of their innovation and investment growth and the feasibility of cooperation between the countries in the direction of leveling their territorial development. The strategic significance of implementing joint projects of innovation and investment growth in Ukraine and China is substantiated.

Keywords: innovation and investment cooperation, investment, innovation, territorial development, joint projects.

Постановка проблеми. Поступове нівелювання інституційних, митних, торговельно-економічних та комунікаційних бар'єрів співпраці між країнами і поглиблення інтеграції держав до глобальної екосистеми актуалізують питання розширення міждержавних відносин, особливо в аспекті їх інноваційно-інвестиційного співробітництва. Україна також наслідують глобальні тенденції і націлена не залишитися осторонь цих процесів, тому нині приділяє достатню увагу розширенню її транскордонних територіальних зв'язків зі світовими лідерами глобального економічного середовища.

Колосальні резерви криються в поглибленні співпраці України та Китаю, який останніми роками провадить політику зовнішньої відкритості і розширення взаємовигідної співпраці з іншими країнами. З огляду на масштаби інфраструктурних проєктів, що реалізуються Китаєм як на рівні Української держави та інших країн, так і на глобальному рівні, вагомим значення нині набуває розширення меж співпраці України та Китаю і реалізації ними спільних інноваційно-інвестиційних проєктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання транснаціонального співробітництва країн загалом і розбудови українсько-китайських відносин зокрема активно висвітлюються в публікаціях вітчизняних учених, серед яких – В.Б. Родченко, Ю.І. Прус, С.В. Захарін та ін. [1; 2]. Зважаючи на прискорені темпи глобальних змін і визначальний характер інноваційного та інвестиційного складників забезпечення економічного зростання країн і територій, особливої ваги набуває дослідження передумов і визначення перспективних напрямів поглиблення інноваційно-інвестиційної співпраці України та Китаю.

Мета статті полягає у визначенні передумов і розкритті перспектив інноваційно-інвестиційного співробітництва України та Китаю в контексті нівелювання асиметрій їх територіального розвитку.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Починаючи з 2006 р. Китай займає лідируючі позиції на світовому рівні і виступає ключовим драйвером зростання глобальної економіки. За підсумками 2018 р. внесок Китаю у глобальний економічний розвиток становив 27,5% [3]. За останні десять років економіка Китаю збільшилася з 4,6 трлн дол. у 2008 р. до 13,6 трлн дол. у 2018 р. При цьому загалом вимір світової економіки в 2018 р. досягав 85 трлн дол. [4]. Викликає зацікавлення і рівень внутрішнього споживання, внесок якого в економічне зростання країни у 2018 р. становив 108,6%, у т. ч. на частку кінцевого споживання припадало 76,2% [5].

Нині Китай позиціонується як найбільш активний інвестор, що започаткував реалізацію низки інфраструктурних проєктів як міжнародного рівня, так і в окремих країнах світу. За період 2005–2019 рр. Китай інвестував близько 1,2 трлн дол. у понад 1 600 інвестиційних проєктів інших країн, у т. ч. в українську економіку – близько 1% (9 млрд дол.). Слід зазначити, що статистика інвестицій Китаю розділяє інвестиційні потоки на фінансові інвестиції та інвестиції в будівництво, а також виділяє інвес-

тиції, які зазнали невдачі після укладення комерційної угоди (проблемні інвестиції). За розглянутий період близько 32% від загального обсягу інвестицій отримали статус проблемних. Своєю чергою, найбільш перспективними галузями для інвестування китайськими компаніями визнано енергетику (392,1 млн дол.), металургію (147,5 млн дол.), транспорт (129,9 млн дол.), нерухомість (102,3 млн дол.) і агросектор (83,5 млн дол.) [6].

Найбільш масштабним інфраструктурним проєктом Китаю у рамках міжнародного співробітництва визнано ініціативу «Економічний пояс Великого шовкового шляху», що передбачає формування для Китаю та сусідніх країн спільного простору для їх стабільного зростання, зокрема на основі поліпшення політичної консультативної взаємодії країн, розбудови єдиної транспортно-логістичної мережі і покращення якості транскордонної інфраструктури, посилення торговельно-інвестиційного співробітництва, соціальної взаємодії населення тощо. З метою реалізації вказаної ініціативи Китаєм було створено Азіатський банк інфраструктурних інвестицій і Фонд Шовкового шляху, до якого мали змогу приєднатися й інші країни. У рамках проведеного Китаєм у травні 2017 р. першого форуму «Один пояс, один шлях» було виділено 270 проєктів, націлених на реалізацію зазначеної ініціативи, а до 2020 р. кількість таких проєктів мала досягнути близько 1 700 у виробничій, транспортно-логістичній та фінансовій сферах.

Із моменту оголошення про практичне впровадження вищезазначеної ініціативи Україна розглядалася Китаєм як перспективний учасник розбудови інфраструктурної мережі між Азією та Європою, а також стратегічний партнер для реалізації спільних проєктів у галузях промисловості, у т. ч. авіабудування, енергетики, сільського господарства тощо. Однак подальші несприятливі події політичного й економічного характеру, що відбулися в Україні, дискредитували її на міжнародному рівні і на тлі невиконання Україною взятих вимог у рамках плану дій Україна – КНР її участь у реалізації такого масштабного проєкту набула суто декларативної ролі. Зокрема, транзитні вантажні потоки, що мали прямувати територією України, сьогодні здійснюються через Білорусь.

Попри це, слід відзначити і позитивний досвід реалізації інфраструктурних проєктів на території України, ініційованих Китаєм, зокрема в таких сферах, як інфраструктура, енергетика, сільське господарство (табл. 1). Загалом за останні десять років було ініційовано реалізацію багатьох проєктів, однак практично вдалося впровадити лише деякі з них. Більшість проєктів, започаткованих у 2011–2014 рр., так і не було реалізовано.

Попри деякі позитивні кроки в напрямі активізації інвестиційної діяльності, останніми роками Україна відчуває гострий дефіцит інвестиційних ресурсів для забезпечення її стабільного соціально-економічного розвитку і реалізації найбільш значущих інфраструктурних проєктів. Загострення воєнно-політичного конфлікту, посилення макроекономічної

Таблиця 1

Найбільш масштабні інфраструктурні проекти, започатковані Китаєм на території України, за період 2016–2020 рр. [6]

Рік	Інвестор	Сума інвестицій	Галузь	Об'єкт та особливості інвестиційної угоди
2016	Cofco Corporation	\$75 млн	Агросектор	Китайська компанія запустила термінал із перевалки зернових і олійних культур у Миколаївській області (проект реалізовано)
2017	Bohai Commodity Exchange	82 млн грн	Банківська сфера	Китайська біржа придбала Український банк реконструкції та розвитку (угода відбулася)
2018	China Energy Engineering Corporation	\$ 500 млн	Енергетика	Китайські інвестори передали Укргазбанку кредит на \$500 млн для будівництва Дністровської ГЕС (проект реалізовано)
2018	Sinomach (Китай) та ДТЕК (Україна)	\$210 млн	Енергетика	Спільний проект щодо будівництва Нікопольської сонячної електростанції потужністю 200 МВт (проект реалізовано)
2019	Power China (Китай) і Scatec Solar (Норвегія)	\$115 млн	Енергетика	Компанія Power China (Китай) спільно з Scatec Solar (Норвегія) реалізують проект із будівництва сонячної електростанції в Миколаївській області (проект на стадії реалізації)
2019	SkyWell		Виробництво	Компанія SkyWell планує відкрити завод із виробництва електроавтобусів в Україні (на стадії переговорів сторін)
2019	Чотири китайські компанії	\$200 млн	Харчова промисловість	Інвестування в індустріальний парк Chortkiv-West, зокрема заплановано будівництво заводу з переробки кукурудзи (на стадії реалізації). У перспективі планується будівництво ще трьох заводів із виробництва харчових добавок
2019	Skyrizon	\$250 млн	Транспорт	Придбання підприємства «Мотор Січ». На першому етапі інвестовано \$100 млн, у 2020 р. планується інвестувати \$150 млн
2019	China Energy Engineering	\$150 млн	Енергетика	Планується відкриття сміттєспалювального заводу під Києвом (на стадії реалізації)
2020	Bohai Commodity Exchange		Фондовий ринок	Придбання пакету акцій АТ «Фондова біржа ПФТС» у розмірі 49,9% статутного капіталу

нестабільності і погіршення довіри до України як ділового партнера зумовили зниження її привабливості на інвестиційному ринку. Як наслідок, обсяг прямих інвестиційних надходжень в економічній розвитку України скоротився з 53,7 млрд дол. (станом на 01.01.2014) до 35,8 млрд дол. (станом на 31.12.2019), тобто на 33%. За даними на 31.12.2019, найбільший внесок в інвестиційне забезпечення розвитку України здійснили такі країни-інвестори: Кіпр – 10,4 млрд дол. (29,0%), Нідерланди – 8,3 млрд дол. (23,2%), Велика Британія – 2,1 млрд дол. (5,9%), Німеччина – 1,8 млрд дол. (5,0%) та Швейцарія – 1,7 млрд дол. (4,7%). Динаміку прямих інвестицій, зосереджених в економіці України за 2010–2019 рр., наведено на рис. 1 [7].

При цьому, незважаючи на стратегічну роль Китаю для України в аспекті інвестиційного співро-

бітництва, потенціал такої співпраці на разі повноцінно не реалізовано. Розмір прямих інвестицій із Китаю, зосереджених в економіці України, знаходиться на досить низькому рівні і коливається в межах від 11,8 млн дол. (станом на 01.01.2010) до 40,0 млн дол. (31.12.2019). Щодо інвестиційних надходжень із Гонконгу як особливого адміністративного району Китаю, то слід указати, що їх обсяг за період 2010–2019 рр. зріс із 4,6 млн дол. (01.01.2010) 58,9 млн дол. (31.12.2019) [7].

Розглядаючи співробітництво України та Китаю, слід звернути увагу і на динаміку зовнішньої торгівлі між цими країнами. Загалом, незважаючи на позитивні темпи зростання обсягів торгівлі товарами та послугами України (у 2019 р. – 111,2%), зберігається від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі, що досягло 3633,1 млн дол. Поряд із цим зафіксовано

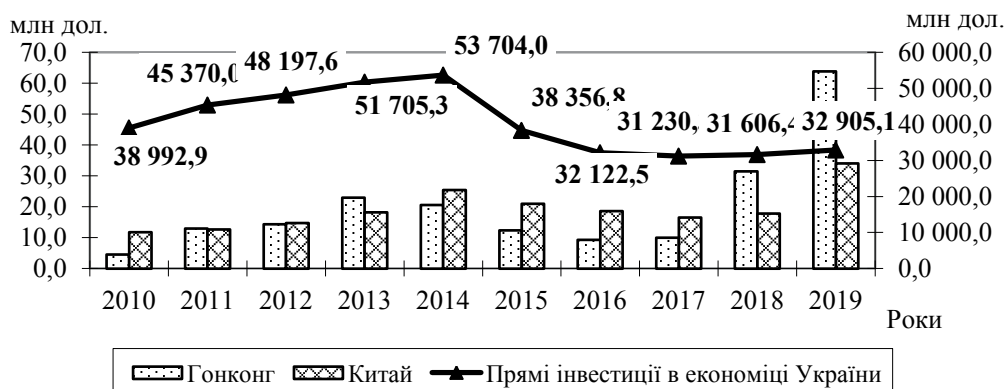

Рис. 1. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за період 2010–2019 рр. (станом на початок року) [7]

позитивну тенденцію нарощення обсягу торгівлі з Китаєм, зокрема в географічній структурі експорту товарів України його питома вага становила 7,2% порівняно з 4,6% у 2018 р. Своєю чергою, обсяг імпорту товарів із Китаю також зріс, і його питома частка в структурі імпорту України досягла 15,1% у 2019 р. порівняно з 13,3% у 2018 р. Однак, розглядаючи вказані показники у вартісному виразі, слід указати на той факт, що обсяг імпорту товарів із Китаю в декілька разів перевищує розмір експорту (у 2018 р. це співвідношення становило 7 608,4 млн дол. проти 2 200,1 млн дол.) [7]. Слід акцентувати увагу й на тому, що потенціал торговельно-економічного співробітництва України та Китаю повноцінно не реалізується, що значною мірою викликано інституційними бар'єрами, пов'язаними з несформованістю зони вільної торгівлі цих країн.

Незважаючи на домінування глобальної тенденції уповільнення темпів економічного розвитку, інноваційна активність країн набирає обертів, що виражається, зокрема, у збільшенні інвестицій, спрямованих на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок (за період 1996–2016 рр. їх розмір збільшився майже вдвічі) і, відповідно, нарощенні патентів на результати інтелектуальної власності. У 2017–2018 рр. масштаби використання інтелектуальної власності досягли максимально високої позначки. З огляду на такого роду тенденції, урядами держав ведеться активна політика щодо створення і збереження інноваційних екосистем. Однак, незважаючи на певні кроки, фінансування державами фундаментальних досліджень залишається на низькому рівні, що обмежує можливість країн щодо створення належного базису для створення інноваційних ідей і розроблення на їх основі інноваційної продукції. Крім того, і надалі зберігається значний інноваційний розрив між країнами, у т. ч. з високим і середнім рівнями доходів, і загалом інноваційний потенціал сконцентровано в межах окремих високо-розвинених держав світу.

У цьому сенсі викликає зацікавлення для України успішний досвід Китаю з фінансування науково-дослідних розробок, зокрема слід указати, що на світовій арені за цим показником країна посідає друге місце після США. Так, у 2018 р. Китай витратив 1,96 трлн юанів (291,58 млрд дол.) на дослідження і розробки, що становить 2,18% ВВП. Порівняно з 2017 р., в якому зафіксовано фінансування на рівні 1,75 трлн юанів, або 270 млрд дол., значення показника зросло на 12% [8]. Хоча експерти і відзначають проблемні аспекти, пов'язані з уповільненням темпів зростання обсягів фінансування НДДКР, структурними диспропорціями в системі їх фінансування та низьким рівнем інвестування у фундаментальні дослідження і неналежною результативністю таких вкладень.

Україна ж значно відстає за темпами розвитку і рівнем фінансування науково-дослідної діяльності від Китаю. Так, у 2018 р. в Україні кількість організації, які здійснювали науково-дослідні розробки, досягала 950 од. (у 2010 р. – 1 303 од.), в яких було задіяно 88,1 тис осіб (у 2010 р. – 182,5 тис осіб). Рівень внутрішніх витрат на виконання наукових досліджень і розробок у 2018 р. становив 16,8 млрд грн (у 2017 р. – 13,4 млрд грн), з яких кошти бюджету – 37%, або 6,2 млрд грн (у 2017 р. – 4,9 млрд грн). При цьому 22,4% від загального обсягу витрат спрямовано на виконання фундаментальних наукових досліджень, 21,3% – прикладних наукових досліджень і 56,3% – науково-технічних (експериментальних) розробок [7]. Загалом рівень фінансування інноваційної діяльності

в Україні є вкрай низьким, що зумовлено як обмеженістю власних коштів, складністю доступу до кредитних ресурсів і високим рівнем відсоткових ставок за кредитами, так і відсутністю державної підтримки інноваційної активності підприємств. Так, протягом 2010–2018 рр. фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні коливалося в межах від 8,0 млрд грн до 12,2 млрд грн (найвищий рівень зафіксовано в 2016 р. – 23,2 млрд грн). Слід указати на те, що основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств як загалом у галузі, так і в розрізі технологічних секторів (88,2% у загальному обсязі фінансування 2018 р.). Своєю чергою, питомих внесок державного та місцевого бюджетів у фінансування інноваційної діяльності підприємств у 2018 р. становив 5,2% та 0,1% відповідно [7].

Значно стримує інноваційний розвиток України і відсутність розвинутої інноваційної інфраструктури. Сьогодні інноваційна інфраструктура в країні налічує 40 індустріальних парків, серед яких 31 включено до Реєстру індустріальних (промислових) парків, 26 наукових парків, 16 технопарків, 24 центри інновацій і технологічного трансферу, 22 інноваційних центри, 38 центрів комерціалізації, 24 інноваційних бізнес-інкубатори, 1 інвестиційно-технологічний кластер, понад 30 кластерів, 1 інноваційно-виробничі об'єднання. При цьому слід указати, що рівень їхньої інноваційної активності є надзвичайно низьким: за період 2006–2018 рр. фактично зареєстровано лише 16 проєктів інноваційного характеру. Зокрема, технологічними парками за останні 10 років не реалізовано жодного проєкту. Стосовно наукових парків, то останніми роками лише близько 40% від їх загальної кількості займалися реалізацією інноваційних проєктів [9].

Китай у глобальному рейтингу інноваційних лідерів 2019 р. посів 14-ту позицію, піднявшись на три сходинки порівняно з 2018 р. Інноваційні можливості Китаю показово проявляються в багатьох сферах, зокрема країна займає провідні позиції в рейтингах за такими напрямками, як «патенти в розділенні за походженням», «промислові зразки» і «товарні знаки в розділенні за походженням», а також «чистий експорт високотехнологічної продукції» та «експорт продукції творчої праці» [10]. При цьому сім років поспіль Китай посідає перше місце у світі за якістю інновацій серед країн із середнім рівнем доходів. Стосовно якості національних університетів, що є одним з основних показників оцінювання якості інновацій, то Китай посідає третє місце світового рейтингу і перше місце серед країн із середнім рівнем доходу.

Інноваційне зростання Китаю пов'язують, насамперед, із розвинутою інноваційною інфраструктурою, зокрема мережею технопарків і масштабних промислових кластерів. Реалізація індустріально орієнтованих економічних реформ, започаткованих ще в 1970-х роках, стала поштовхом до розбудови мережі промислових кластерів, особливих економічних зон і технопарків. Сьогодні економічна політика Китаю зосереджена на активізації інноваційного розвитку країни і реалізації структурних перетворень. Заходами державної підтримки у цьому напрямі слід визначити: зниження податкового тиску на інноваційно орієнтовані компанії; забезпечення фінансової підтримки суб'єктів сектору реальної економіки; створення сприятливого середовища для здійснення НДДКР; поліпшення законодавства у сфері захисту інтелектуальної власності тощо. Всебічна підтримка розвитку науково-технічних кластерів країни дає

зможу останнім займати провідні позиції у світі, оскільки сьогодні більшість із провідних науково-технічних кластерів зосереджена саме у США, Китаї та Німеччині. Так, за даними 2019 р., 18 китайських кластерів увійшли до сотні провідних науково-технічних кластерів світу, значно поліпшивши свої позиції порівняно з 2018 р.

Грунтуючись на вищезазначеному, слід указати, що інноваційно-інвестиційне співробітництво України та Китаю має значний потенціал, який не використовується сьогодні належним чином, що зумовлено наявністю низки бар'єрів на шляху розбудови довготривалих плідних взаємовідносин. Серед перспективних напрямів інноваційно-інвестиційного співробітництва України та Китаю:

- формування зони вільної торгівлі між Україною та Китаєм і нарощення обсягів торгівлі між країнами;
- розбудова транснаціональних промислових конгломератів і локалізація в Україні виробництва високотехнологічної продукції;
- розширення інноваційно-технологічного співробітництва країн, у т. ч. започаткування спільних науково-дослідних проєктів, забезпечення трансферу технологій, залучення інтелектуальних кадрів країни і формування спільних проєктних груп щодо створення інноваційної продукції;
- розбудова спільної інноваційної інфраструктури, зокрема українсько-китайських науково-технічних та індустріально-інноваційних парків;
- упровадження двосторонніх програм стажування фахівців, забезпечення обміну досвідом між країнами;
- реалізація спільних інфраструктурних проєктів, у т. ч. розбудова портової інфраструктури, інноваційно-технологічна модернізація і цифровізація залізничного транспорту, поліпшення стану інфраструктури трансграничного значення, зокрема в рамках реалізації ініціативи «Один пояс, один шлях» і включення до неї України, через територію якої пролягає найбільш вигідний маршрут транспортного сполучення Китаю з Європою;
- розбудова цифрових платформ і формування цифрового простору інноваційно-інвестиційної співпраці України та Китаю;
- реалізація спільних проєктних рішень в енергетичному, промисловому, інноваційно-технологічному та аграрному секторах тощо.

Однак слід урахувати, що реалізація наголошених ініціатив значною мірою залежить від економічної політики України і здійснення нею важливих реформаційних змін, спрямованих на нівелювання інституційних бар'єрів для співпраці країн, розроблення дорожньої карти інноваційно-інвестиційного співробітництва України та Китаю, запровадження гнучких механізмів залучення іноземних інвестицій і загалом створення сприятливого інвестиційного клімату в країні, поліпшення ділового клімату і зменшення бюрократичного та фіскального тиску на іноземних інвесторів, запровадження державних гарантій під час реалізації спільних проєктів, застосування дієвих фінансових інструментів активізації інноваційної співпраці країн тощо.

Висновки. Таким чином, сьогодні інноваційно-інвестиційна співпраця України та Китаю має значний потенціал, що визначає доцільність реалізації спільних проєктів в аспекті територіального розвитку країн. Досліджено успішну практику реалізації китайськими компаніями інфраструктурних проєктів на території України, зокрема в аграрному, енергетичному, нафтогазовому, виробничому

та транспортному секторах. Проведено порівняльний аналіз інноваційних та інвестиційних можливостей України та Китаю і, з огляду на це, вказано на значний розрив у рівні їх інноваційно-інвестиційного зростання і доцільність співпраці країн у напрямі вирівнювання їх територіального розвитку. Обґрунтовано значущість і розкрито перспективні напрями реалізації спільних проєктів інноваційно-інвестиційного зростання України та Китаю.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Родченко В.Б., Прус Ю.І. Глобальні орієнтири просторового розвитку в сучасних умовах: виклики для України. *Соціальна економіка*. 2018. Вип. 55. С. 50–61.
2. Захарін С.В., Лі Інін, Ван Венцзянь. Активізація українсько-китайського економічного співробітництва. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»*. 2016. Вип. 2. С. 28–32.
3. За последние 70 лет Китай стал ведущим драйвером роста мировой экономики. *russian.news.cn* : вебсайт. URL: http://russian.news.cn/2019-08/30/c_138350792.htm (дата звернення: 10.04.2020).
4. Китайский черный лебедь для мировой экономики и Украины. *nv.ua* : вебсайт. URL: <https://nv.ua/biz/experts/riskimirovoy-ekonomiki-kakie-sobytiya-mogut-privesti-k-krizisu-v-sleduyushchem-godu-50061374.html> (дата звернення: 08.04.2020).
5. Только вперед. *rg.ru* : вебсайт. URL: <https://rg.ru/2019/10/01/ekonomika-kitaia-razvivaetsia-dinamichno-i-posledovatelno.html> (дата звернення: 10.04.2020).
6. Украина – Китай: горизонт для инвестиций. *inventure.com.ua* : вебсайт. URL: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/ukraina-kitaj-gorizonty-dlya-investitsij> (дата звернення: 12.04.2020).
7. Статистична інформація. *Державна служба статистики України* : вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.04.2020).
8. Финансирование науки и исследований в Китае достигнет 2,5% ВВП в 2019 году. *news.rambler.ru* : вебсайт. URL: https://news.rambler.ru/asia/41851404/?utm_content=news_media&utm_medium=read_more&utm_source=copylink (дата звернення: 08.04.2020).
9. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р. *Законодавство України* : вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> (дата звернення: 16.04.2020).
10. Глобальный инновационный индекс 2019 г. *wipo.int* : вебсайт. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/ru/wipo_pub_gii_2019_keyfindings.pdf (дата звернення: 15.04.2020).

REFERENCES:

1. Rodchenko V.B., Prus Yu.I. (2018). Globalni oriientyry prostorovoho rozvytku v suchasnykh umovakh: vyklyky dlia Ukrainy [Global guidelines for spatial development in modern conditions: challenges for Ukraine]. *Sotsialna ekonomika*, vol. 55, pp. 50–61. [in Ukrainian]
2. Zakharin S.V., Li Inin, Van Ventsian (2016). Aktyvizatsiia ukrain-sko-kytayskoho ekonomichnoho spivrobitytstva [Activation of Ukrainian-Chinese economic cooperation]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomika*, vol. 2, pp. 28–32. [in Ukrainian]
3. Za poslednie 70 let Kitay stal vedushchim drayverom rosta mirovoy ekonomiki (2019). *russian.news.cn*. Available at: http://russian.news.cn/2019-08/30/c_138350792.htm (accessed 10 Apr 2020).
4. Kitayskiy chernyy lebed' dlya mirovoy ekonomiki i Ukrainy (2019). *nv.ua*. Available at: <https://nv.ua/biz/experts/riskimirovoy-ekonomiki-kakie-sobytiya-mogut-privesti-k-krizisu-v-sleduyushchem-godu-50061374.html> (accessed 08 Apr 2020).
5. Tol'ko vpered (2019). *rg.ru*. Available at: <https://rg.ru/2019/10/01/ekonomika-kitaia-razvivaetsia-dinamichno-i-posledovatelno.html> (accessed 10 Apr 2020).
6. Ukraina – Kitaj: gorizont dlya investitsiy (2020). *inventure.com.ua*. Available at: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/ukraina-kitaj-gorizonty-dlya-investitsij> (accessed 12 Apr 2020).

7. Statystychna informatsiia (2020). State statistics service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 10 Apr 2020).
8. Finansirovanie nauki i issledovaniy v Kitae dostignet 2,5% VVP v 2019 godu (2019). *news.rambler.ru*. Available at: https://news.rambler.ru/asia/41851404/?utm_content=news_media&utm_medium=read_more&utm_source=copylink (accessed 08 Apr 2020).
9. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku (2019). *Legislation of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> (accessed 16 Apr 2020).
10. Global'nyy innovatsionnyy indeks 2019 g. (2019). *wipo.int*. Available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/ru/wipo_pub_gii_2019_keyfindings.pdf (accessed 15 Apr 2020).

*Стаття надійшла до редакції 08.05.2020.
The article was received 08 May 2020.*